

Keresztelő János anyja

Időpont: Advent; 1928. december 5. [Győr?]

Alapige: Lukács 1:24-25, 39-45, 56.

E napok után pedig fogada méhében Erzsébet az ő felesége, és elrejtőzék öt hónapig, mondván: Így cselekedett velem az Úr a napokban, a melyekben reám tekint, hogy elvegye az én gyalázatokat az emberek között.

Fölkelvén pedig Mária azokban a napokban, nagy sietséggel méne a hegységbe, Júdának városába; És beméne Zakariásnak házába, és köszönté Erzsébetet. És lőn, mikor hallotta Erzsébet Mária köszöntését, a magzat repese az ő méhében; és betelék Erzsébet Szent Lélekkel; És fennszóval kiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse. És honnét van ez nékem, hogy az én Uramnak anyja jön én hozzám? Mert ímé, mihelyt a te köszöntésednek szava füleimbe hatolt, a magzat örvendéssel kezde repesni az én méhemben. És boldog az, a ki hitt; mert beteljesednek azok, a miket az Úr néki mondott.

Marada pedig Mária Erzsébettel mintegy három hónapig; azután haza tére.

Juda hegyvidékén – talán valahol egy sziklafalnak nekitámaszkodva, szerényen húzódik meg egy kicsike hajlék, mint eresz alatt a fecskéfészek. Olyan csendes ez a kicsi fészek, mert gyermekkacagás nem veri fel csendjét, csak két öreg lassú csoszogása hallatszik. Beszédjük is olyan halk, mert szívük is csendes. Most csak egyedül van otthon Zakariás felesége, a fehér hajú öregasszony, Erzsébet. Olyan csendes ő is, mert túl van már azon a koron, mikor a munka szenvedélye űzi, hajtja az asszonyt. Nincs kiért dolgozzon, fáradozásának nincsen célja, most is csendesen ül az ablak mellett, Jeruzsálem felé néz és vár valakit. Ki az, akit olyan nehezen vár? Zakariást, a férjét, aki olyan ritkán megy el tőle, és mégis oly nehéz egy kis időre is megválni egymástól. A gyermektelen házaspár türelmetlenségével várja haza Erzsébet Zakariást Jeruzsálemből. Mikor végre feltünedezik alakja, el tudjátok-e gondolni, hogyan ugrik fel Erzsébet a székről, siet az almáriumhoz kivenni a fehér terítőt, hogy felterítse vele az asztalt, odarakva minden jó ételt? Már régen nem látta az urát, egy álló hete, oh, milyen nevetséges ez nekünk fiataloknak, az egymáshoz szokottaknak és az egymástól elszokottaknak. Nagy dolog volt az Erzsébetre nézve, hogy egy évben kétszer is el kellett urának menni Jeruzsálembe papi szolgálatot teljesíteni. Ezért siet most is fogadására olyan boldogan. Zakariás nagyon siet ma. Nyílik az ajtó és belép a várva várt gazda. Oh, hogy örül Erzsébet, tárja szét karját, úgy üdvözli Zakariást, mint galamb a párját. Mennyi kérdést intézhetett hozzá, hol jártál, nem történt-e semmi bajod, mi újság Jeruzsálemben? Zakariás mosolygó, szelíd szeme belenevet Erzsébet

szemébe és nem szól semmit. Erzsébet egyre unszolja, majd mikor nem felel, megkérdi urától: megnémultál talán? Zakariás egy táblát vesz elő s írni kezd. A két ősz fej a táblára hajol és Erzsébet kíváncsian kezdi olvasni az első mondatot: Erzsébet, meghallgatta Isten imádságunkat!

Gondoljátok el mit érezhetett Erzsébet, mikor elolvasta. Lelkén talán egy titokzatos érzés futott keresztül. Valamit megérez, történt valami talán, megnémult az ura, elveszítette szólástehetségét? Hát ezért imádkoztak? Azután tovább nézi a betűket: Erzsébet, gyermekünk lesz! Oh, hogy pirul ki arca Erzsébetnek az örömtől. Nem olvassuk, hogy kételkedett volna az örömhírben. Majd jön a harmadik mondat: angyal mondta – azért némultam meg, mert nem hittem. Oh, ha Zakariás a legszebb prédikációban mondta volna el élete párjának az örömhírt, nem mondott volna annyit, mint az az odatartott fekete tábla azzal a pár mondattal: Isten meghallgatta imádságunkat, gyermekünk lesz, angyal mondta.

Az az ember, akire ilyen hatalmas öröm szakad – az emberi természet szerint – nem tudja maga elhordozni örömeit. Mikor lelkünk adventi reménysége örömmé változik, azt nem lehet magunkba temetni. És azt olvassuk erről az Erzsébetről, utána elrejtőzik öt hónapig. Szinte lélektani lehetetlenségnek érezzük, és mégis úgy van, mert meg van írva. Miért rejtőzik el Erzsébet, talán szégyellte, hogy abban a korban van, mikor más asszonytársai régen túl vannak már a gyermeknevelésen és ő ősz fejjel fog kacagni s apró kis gyermekét gügyögő ajakkal oktatni? Oh, kedves testvéreim! Az ótestamentumi asszonyok felfogása sokkal egészségesebb volt mint az Újtestamentum asszonyaié! Azok nem rejtőzködtek el házuk falai közé, mikor Isten a legdrágább ajándékkal ajándékozta meg őket. Felemelték fejüket, mint akik nemcsak mártíromságot, de koronát, szent királyi méltóságot hordoznak. Isten méltatta őket arra, hogy lelket hordozzanak – Isten lelkéből egy darabot – a szívük alatt. Az lett volna ugye természetes, ha Erzsébet boldogan szalad barátnőihez, akik meg-megcsipkedték meddőségéért és bűnösséggel vádolták. Az lenne természetes, ha büszke, szent elégtétellel újságolja: lám, nem volt igazatok, mert Isten meghallgatta imádságunkat.

Ez az asszony elrejtőzik. Erzsébet, az elrejtőzködő asszony! Ebben a szóban benne van Erzsébet egész jelleme. Magára húzza az alázatosság láthatatlan köpönyegét, hogy senki ne lássa. Istennek Erzsébet lelkén nem az a legnagyobb diadala, hogy le tudja győzni diadala mámorát, hanem, hogy Erzsébeten diadalmaskodik az alázatosság, mert az elrejtőzködő édesanyának ez a palástja, az alázatosság köpönyege.

Erzsébetnek ezt az elrejtőzködő alázatosságát három irányban látjuk meg.

1./ Istennel szemben

2./ Emberekkel szemben

3./ Saját gyermekével szemben

1./ Erzsébet alázatos Istennel szemben.

Mikor meghallja, hogy gyermeke fog születni, egy árva szóval sem kételkedik Isten mindenhatóságában és erejében. Mikor Mária eljön hozzá, egy csodálatos kijelentést tesz: Isten meghallgatja a hívő lélek imádságát. Ez az elrejtőzködő Erzsébet szó nélkül elhiszi Isten üzenetét, és ez is az alázatosság jele, mert a bizalom alázatosság. Az aggodás bizalmatlanság, a kételkedés gőg Istennel szemben, mert az ember azt gondolja, bizonyos esetben jobban, biztosabban lát Istennél. Minden gond, mely lelkünket nyomja és álmatlanságot okoz, nem más, mint gőgös szembehelyezkedés a mi javunkat akaró, szerető mennyei Atyával. Ez a nagy, csendes némaság, amivel Erzsébet meghajtja fejét a mennyei evangélium szent üzenete előtt, mutatja, milyen alázatos Isten előtt. Valami szent bizalommal teszi le életét Isten kezébe. Nem akarja Istent megfosztani dicsősége egy sugárától sem, nem akar glóriát magának Isten fénysugarából. Milyen nagy győzelmet arat hiúságán, mikor öt hónapig elrejtőzik.

De ne gondoljátok, hogy csak emberi, gyarló ösztönöket, melyeket a maga igazolására tudna felmutatni, kell Erzsébetnek legyőzni, hanem ennél nagyobb dolgokat is. Ösztönözte őt az üzenet elmondására az az érzés és boldog bizonyosság is, amely nemcsak az asszony számára volt örömuzenet, de minden hívő számára is: Isten imameghallgató Isten. Oh, hányszor mosolyoghatták ki barátnői: Erzsébet, úgymint hiába imádkozol. Erzsébet úgy érezte, ez az örömuzenet túlnő egy családi élet keretén. Ez nem egy család ügye és boldogsága, de minden hívő számára egy hitdöntő bizonyosság.

Mikor Erzsébet a tábláról leolvasta az üzenetet, nem csak az asszony gyermeke utáni vágyának beteljesült öröme, de a hívő lélek öröme is sikoltott fel benne. Elmúlhattak évtizedek, fehérre válhatott a haj, mely koromfekete volt, mikor elkezdte az imádságot, de ha Isten késik is, soha, soha el nem késik. Érzed-e, testvérem, mikor Erzsébet emberi, gyarló érzését, hiúságát legyőzte, legyőzött még valami mást is, azt, hogy elmenjen bizonyosságot tenni barátnőinek: lássátok, Isten meghallgatja a hívő ember imádságát.

De volt még egy másik nehézsége is hallgatásának, a gyermekvárás boldogsága. Kedves asszonytestvéreim, emlékeztek-e, mikor vártátok az első gyermeket, volt-e még egy olyan boldog időszak életetekben, mint a gyermekvárás? A jegyesség is nagy boldogság és gyönyörűséges időszak, de nem is hasonlítható ahhoz az érzéshez, amellyel az édesanya várja első gyermekét. Kétszer csinál a nő stafírungot, az első a tied, asszonytestvérem, a másik az eljövendő gyermeké, és mondjátok meg, melyik fehérneművarrás mellett volt gyönyörűbb a gondolatotok? Oh, a menyasszony is mennyi drága álmot varr bele fehérneműjébe, de fele

annyit sem, mint az édesanya az első kis pólyába és rékliscskébe. Emlékezzetek rá, hogy kerestetek valakit, kinek boldogan mutathattátok meg, milyen ruha várja a kis eljövendőt! Oh, mit jelentett volna az öreg Erzsébetnek is, megmutatni fehérneműjét a kis Jánosnak, és soha senkinek nem mutathatta, soha senkinek nem beszélhetett róla. Ugye milyen csodálatos ez az elrejtőzködő öregasszony? Miért tette ezt? Semmi másért nem tehetette, hogy annál nagyobb legyen az élő Isten dicsősége. Nem akarta, hogy megszokják a gondolatot, mielőtt beteljesülne Isten ígérete. Tudta, hamar elmegy a híre, hogy Erzsébetnek és Zakariásnak gyermeke születik, s mire megjön az apró kis jövevény, természetesnek fogják találni. Meg akarta őrizni azt a bizonyosságot, hogy lássák Isten dicsőítését, aki belenyúlt az öreg házaspár életébe, hogy elküldje a hajnalcsillagot, mint előfutárt, a fényes nap előtt.

Egyszer, hat hónap múlva, mikor Erzsébet kinéz az ablakon, látja jönni egy messziről érkező nőrokonát, Máriát. Oh, milyen boldogság volt számára az a jövevény, kinek mindeneket el lehet mondani, mert nem idegen, és vele együtt érző lélek. Azt olvassuk, mikor belép Mária, Erzsébet megtelik Szentlélekkel, és megmozdul a drága teher szíve alatt, s megérezte Erzsébet, hogy jön valaki, akinek nem ő fog adni, de az ad ő néki. Megérezte, hogy az ő Urának anyja jön ő hozzá.

Megint nem azt érzem csodálatosnak, hogy Erzsébet ezt előre megérezte, hanem az a csodálatos, mikor Mária kitárja két karját Erzsébet felé és Erzsébet is átkarolja Máriát meleg, alázatos szeretettel. Csodálatos találkozás volt ez. Egy ifjú leány és egy öregasszony találkozása. Ott áll egy öregasszony, aki nem érzi magát öregnek, ki nem a múltban, hanem a jövőben él, mert élete nem befejeződő, de megkezdett élet. Elé lép egy üde, fiatal, viruló leány, aki még nagyobbra választatott ki, mint ő. Oh, milyen tragikus találkozás lehetett volna ez, ha Erzsébet nem alázatos, elrejtőzködő asszony. Ha Erzsébet elé odaáll a fiatal leány és azt mondja: enyém a jövő. Ha a két nő elkezd vitatkozni, melyik a nagyobb, az-e, aki későn, öregkorban szül fiat, vagy az-e, aki hajadon létére hozza a világra Isten Fiát. És ehelyett Mária csodálatos hallelujájába felzendül Erzsébet hálahimnusza: áldott az Isten, egeknek Ura, aki meghallgatja az imádságot.

Mit jelentett Erzsébetnek, egy öregasszonynak megalázkodni a fiatal előtt? Az élet olyan változó és mulandó, jönnek-mennek az emberek. Eltűnnek az öregek, jönnek a fiatalok, s úgy érzi az ember, minél szürkébb lesz a háza, görnyedtebb a háta, annál kevesebb ismerőse a földön. Elmennek egymás után, akikkel együtt játszott, együtt élte át az életét. És eljön az idő, mikor olyan egyedül, árván érzi magát, nemcsak azért, mert elmentek a vele egykorú emberek, de mert jön egy új nemzedék, és a régi, csendes, megszokott mederben járó öregeknek egyengetik az útját kifelé. Oh, de sokszor van tragédia öreg és fiatal között. Te talán azt mondod,

a te számodra az nem probléma, testvérem! De könnyen beszélsz ma, ám ha majd valóra fog válni a te életedben is és félretolnak az útból, te is másképp fogsz beszélni.

2./ Erzsébet alázatos az emberekkel szemben.

Erzsébet azt mondja Máriának: "az én Uram anyja jön énhozzám". Az egészen természetes, hogy mindenki a maga munkáját, foglalkozását értékeli legtöbbször, és tartja legnélkülözhetetlenebbnek a világon, és mikor az öreg Erzsébet meglátta élete egyetlen célját, megérezte, csak ezért a gyermekért kellett élnie, s azután már meghalhat, milyen csendesen, alázatosan megvallja Máriának, téged az Isten nagyobbra választott ki.

3./ Erzsébet alázatos saját gyermekével szemben.

Mária ott tud maradni Erzsébetnél három hónapig. Milyen csodálatos, a kisebb kegyelem együtt tud maradni a nagyobb kegyelemmel. Az én szememben ebben a legnagyobb Erzsébet! Nincs egy zúgolódó szava, panasza Isten ellen, nem enged a hiúság kísértésének, de boldog álmódzással, szent békességben élnek és töltik el együtt a három hónapot, ám itt nemcsak Erzsébetről és Máriáról van szó, itt szemben áll Mária fia és az "én" fiam! Vannak akik szelíden, alázatosan el tudnak bűjni, amíg saját magukról van szó, de ha gyermekükről, akkor képesek síkraszállni bárkivel, mert az "én" gyermekemet ne merje senki bántani és egy másik gyermeket előbbre helyezni. Ha a mi számunkra elviselhetetlen gondolat az, – ha mindjárt semmi dicsfény sem veszi is körül gyermekünket – hogy lekicsinyeljék, fáj, ha nem a mienk az első, a legszebb, a legokosabb, gondold meg, mit jelentett az öreg Erzsébetnek az a tudat, hogy nem az övé az első, hanem Máriáé.

Oh, milyen csodálatos, hogy ez a szerény, elrejtőzködő asszony be tudja látni, hogy Mária fia nagyobb lesz s az övé kisebb! Testvéreim! Ez Keresztelő János anyja arcának egyik szelíd vonása. Találnánk még több szép vonást rajta, de maradjunk meg ennél az egynél, mert ez a vonás minden édesanya arcán többé-kevésbé fellelhető.

Mikor ma este a gyermekek lehajtják fejüket, hogy álmodjanak egy fehérszakállas emberről, a jó Mikulásról, nézzétek meg az édesanyákat, amint csendesen titkolóznak, és készítik az örömet a gyermekeik számára. Úgy-e az édesanyák milyen elrejtőzködő asszonyok? Ugye hogy kelnek fel éjjel, hogy betakargassák gyermekeiket és nem panaszkodnak reggel, hogy nyugtalan volt álmuk a gyermek miatt. Oh, az édesanyák olyan csendes, elrejtőzködő asszonyok. Karikás lesz szemük az álmatlan éjszakától, lejön a piros rózsa arcukról, hogy az gyermekük arcán nyíljon ki még pirosabban, és soha nem beszélnek arról, miért halovány az orcájuk.

Tudjátok-e, az édesanyáknak az a tragédiájuk, hogy úgy elrejtőzködnek, hogy még gyermekeik sem veszik észre őket? Tudjátok-e, ki az édesanya? Akik most még nem tudják, majd megérik, mikor nincs többé, mikor nagyon szíven találja őket az élet. Majd mikor kellene valaki, akinek keblén kisírhatnák magukat, akinek kibeszélhetnék, ami fáj, majd akkor megérik, hogy az a porladozó, kihűlt szív, amely ott pihen a sír mélyén, még ott is melegebb, mint azok az emberi szívek, amelyek körülöttük élnek. Oh, nincs még egy olyan sírgödör, amelyre több könnycsepp hullana, mint az édesanya sírjára, nincsen annyi elismeretlen élet, mint az övéké.

Kedves Testvérem! Most néked nem arra van szükséged, hogy keserőséggel gondolj elrejtőzködő életedre, amelyet senki nem vesz észre, de gondolj arra, neked is volt édesanyád. Megláttad-e benne az alázatos, visszavonuló, elrejtőzködő édesanyát?

Keresztelő János felnőtt, és látjuk őt elrejtőzködni. Azt mondja: nekem alább kell szállanom, hogy felkeljen a fényes nap. Íme, itt van a megjelenő édesanya képe. Testvérem, ha neked keserű a szíved, ha nem értenek meg szeretteid, gondolj arra, ha majd nem élsz, ha a sírod egyenlő lesz már a földdel, gyermeked arcán egy vonás fog feltűnni, az elrejtőzködő alázatosság vonása, s odaát fel fog derülni az arcod és azt mondod: az én életem és imádságom nem volt hiábavaló, mert Isten meghallgatta az édesanya imádságát. Ámen.